

20.10.2021

VN/18594/2021

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Puijonlaaksontie 2
70210 Kuopio

0171495-3

Valtionavustuksen myöntäminen Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen -ohjelmaan

Hakemus

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on hakenut 9.7.2021 saapuneella hakemuksella 1 000 178 euroa valtionavustusta Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen – ohjelmaan.

Hakemuksessa ja sitä tukevassa hankesuunnitelmassa hakija kuvaa STM:n suosituksen (2019:68) mukaista palliatiivisen hoidon kehittämissuunnitelmaa alueellaan. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on KYS erityisvastuualueella järjestettävien palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palveluiden tuottaminen ja laadun parantaminen ja käynnistää kehitystyö kohti hoidolle asetettujen osaamis- ja laatukriteereiden saavuttamista ja potilaiden elämänlaadun parantamista. Hankkeen kohderyhmänä ovat kaikki KYS erityisvastuualueella palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa olevat aikuispotilaat sekä alle 18 - vuotiaat lapset ja hoidossa olevien potilaiden perheet ja läheiset sekä moniammatillinen henkilöstö. Hanke toteutetaan sekä sairaanhoitopiiritasoisena että koko KYS erityisvastuualueen kattavina osahankkeina. Toimenpidekokonaisuuksina ovat 1. palliatiivisen hoidon keskusten perustaminen ja palveluiden ja toiminnan vahvistaminen; 2. kotisairaaloiminnan palliatiivisen osaamisen kehittäminen kunnissa; 3. lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon kehittäminen; 4. digitaalisten palliatiivisten palvelujen kehittäminen valtakunnallisessa osahankkeessa yhteistyössä kaikkien erityisvastuualueiden ja DigiFinlandin kanssa (HUS-koordinoi); 5. palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaamisen vahvistaminen asumispalveluissa, kotihoidossa ja muissa perustason yksiköissä valtakunnallisen jatkuvan täydennyskoulutusohjelman kautta (HUS-koordinoi), ja lisäksi KYS erityisvastuualueella koulutetaan alueellisessa yhteistyössä niin perustason kuin erityistason yksiköiden henkilökuntaa järjestämällä täydennyskoulutusta hybridinä koko erityisvastuualueella.

Hankkeen tuloksina sairaanhoitopiirien kotisairaaloiminta vahvistuu siten, että se vastaa kokonaan tai osittain sille määritettyjä erityistason kriteereitä, sairaanhoitopiireissä toimii koko alueen kattava kotiin tuotettavien palliatiivisten palveluiden malli, jossa on huomioitu myös kotihoidon ja asumispalveluyksiköiden tukeminen. KYS:ssä toimii lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon työryhmä palvelun ja tukien koko KYS erityisvastuualueen toimijoita ja erityisvastuualueelle on rakennettu lasten ja nuorten palveluketju. Ammattilaisten palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaaminen on vahvistunut ja alueelle on saatu integroitua systemaattinen palliatiivisen hoidon jatkokoulutus. Digitaaliset välineet ovat aktiivisessa käytössä potilaiden ja ammattilaisten välillä sekä ammattilaisten kesken.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RATKAISU

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle (jäljempänä hankehallinnoija) hankeavustuksena yhteensä 1 000 178 euroa Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen –ohjelmaan seuraavasti:

- 642 978 euroa, joka tulee käytettäväksi, kun tämä päätös on allekirjoitettu,

- 357 200 euroa ehdollisena siten, että avustus on käytettävissä, mikäli eduskunta vahvistaa avustuksen perusteena olevan määrärahan esitetyn suuruisena valtion vuoden 2022 talousarviossa.

Ministeriö ilmoittaa erikseen vuoden 2022 talousarvion vahvistamisen jälkeen ehdollisen avustuksen tulosta käytettäväksi.

Valtionavustus on tarkoitettu käytettäväksi aikavälillä 1.11.2021 – 31.12.2023 syntyviin kustannuksiin. Avustus on käytettävissä myös päätöksen ehtoissa tarkemmin määriteltyihin hankkeen raportointiin liittyviin kustannuksiin aikavälillä 1.1.2024-30.4.2024. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä sekä päätöksessä mainitut osatoteuttajat saavat käyttää avustusta kuitenkin ainoastaan aikavälillä 1.11.2021-31.12.2022 syntyviin kustannuksiin. 1.1.2023 alkaen syntyviin kustannuksiin avustusta ovat oikeutettuja käyttämään vain Pohjois-Savon hyvinvointialue sekä Keski-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja Etelä-Savon hyvinvointialue edellyttäen, että avustus siirretään valtionapuviranomaisen päätöksellä avustuksen saajan hakemuksesta ja hyvinvointialueiden suostumuksella hyvinvointialueiden käyttäväksi.

Valtionavustus myönnetään täysimääräisenä.

Avustusta saa käyttää avustuksen saajan (hankehallinnoija) toiminnan kustannuksiin sekä alla lueteltujen avustuksen käyttäjien (osatoteuttajat) toiminnan kustannuksiin (yhdessä ”hanketoimijat”).

Osatoteuttaja

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin
kuntayhtymä (y-tunnus 021598-7)

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä (y-tunnus
2732095-2)

Etelä-Savon sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä (y-tunnus
0825508-3)

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
(y-tunnus 0215925-0)

Avustuksesta 285 778 euroa maksetaan valtion talousarviomomentilta 4.20.33.03.63 ja 357 200 euroa talousarviomomentilta 33.03.63. ja avustukset kohdennetaan myöntöpäätösperusteisesti.

Avustuksen vuoden 2020 rahan projektinumero on 5500H-HPO.3038 ja vuoden 2021 5500H-APO.6004.

Perustelut

Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (582/2017) on tullut voimaan 1.1.2018. Asetuksen perusteella viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin on huolehdittava vaativan palliatiivisen ja saattohoidon tehtävistä ja niiden suunnittelusta ja yhteen sovittamisesta alueellisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut suosituksen ja ohjelman palliatiivisen hoidon palvelujen tuottamisesta ja laadun parantamisesta vuonna 2019. Sen tarkoitus on yhtenäistää käytäntöjä ja mahdollistaa saattohoito ja palliatiivinen hoito niitä tarvitseville potilaille riippumatta asuinpaikasta ja

hoitavasta tahosta. Suositus on luettavissa valtioneuvoston julkaisuarkistossa Valtossa (*Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:68*).

Valtion talousarvion momentille 33.03.63 Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3v) on varattu vuosille 2020 ja 2021 kummallekin 2 000 000 euroa saattohoidon ja palliatiivisen hoidon vahvistamiseen. Vuoden 2020 määrärahasta on käytettävissä valtionavustuksiin 1 600 178 euroa. Lisäksi julkisen talouden suunnitelmassa vuodelle 2022 on tarkoitukseen varattu määrärahaa yhteensä 2 000 000 euroa. Tästä kokonaisuudesta avustuksina on tarkoitus jakaa yhteensä noin 5,6 miljoonaa euroa edellyttäen, että eduskunta vahvistaa määrärahan myös vuodelle 2022.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti 31.5.2021 haettavana olevasta valtionavustuksesta Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen –ohjelmaan. Ohjelmaa toteutetaan alueellisilla kehittämishankkeilla vuosina 2021–2023. Valtionavustusta voivat hakea viittä yliopistollista sairaalaa ylläpitävät sairaanhoitopiirit. Erityisvastuualueen muut sairaanhoitopiirit ja kunnat voivat toimia hankkeessa osatoteuttajina.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan kehittämisohjelma, jolla turvataan suomalaisille ihmisarvoa kunnioittava saattohoito, palliatiivinen hoito ja kivun hoito. Visiona on, että Suomessa jokainen saa hoitoa, hoivaa ja huolenpitoa oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti elämän loppuvaiheessa. Palliatiivinen hoito on ihmisoikeus, joka kuuluu yhdenvertaisesti kaikille.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut suositukset palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämisestä (*Suositus palliatiivisen hoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta Suomessa STM 2019:68*). Suositus sisältää osaamis- ja laatuksiteerit sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän eri tasoille. Valtionavustus kohdistetaan tässä raportissa kuvattujen toimenpidesuosituksen toteuttamiseen käytännössä.

Valtionavustushakemuksen tuli kohdistua yhteen tai useampaan seuraavista toimenpidekokonaisuuksista:

- 1) Kotisairaaloiminnan kehittäminen kunnissa.
Valtionavustus on tarkoitettu parantamaan erityistason palliatiivisen hoidon saatavuutta niin, että alueilla käynnistetään palliatiivisen kotisairaalan palveluja. Kotisairaalapalvelut edistävät hoidon yhdenvertaista saatavuutta. Kun kotisairaalaverkosto kattaa koko maakunnan, kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköt saavat tuen palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon ja laadukas hoito on oikea-aikaisesti kaikkien asukkaiden saatavilla. Palliatiivisen hoidon saatavuutta parannetaan tuomalla palliatiivisen kotisairaalan palvelut kotiin ja asumispalveluyksiköihin kaikkien ulottuville sekä vahvistamalla yhteistyötä eri palveluntuottajien välillä. Kotisairaala tuo erityistason palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palvelut tarvelähtöisesti sinne, missä potilas on.
- 2) Palliatiivisen hoidon keskusten perustaminen sairaanhoitopiireihin.
Keskukset tuottavat palliatiivisen hoidon vastaanottopalveluja ja konsultaatiotiimin palveluja sairaalan kaikkien erikoisalojen elämän loppuvaiheen potilaille. Keskukset koordinoivat palliatiivisen hoidon toimintaa ja huolehtivat siitä, että sairaanhoitopiirillä on palliatiivisen hoidon suunnitelma ja palveluketju. Avustuksella voidaan käynnistää päivystyksellisiä palliatiivisen hoidon palveluja.
- 3) Asumispalvelujen ja kotihoidon henkilökunnan palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaamisen kehittäminen.
Valtionavustuksen tavoitteena on parantaa asumispalveluissa ja kotihoidossa henkilökunnan osaamista oirehoidossa ja palliatiivisessa hoidossa tarvittavissa vuorovaikutustaidoissa.
- 4) Lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon kehittäminen.
Valtionavustuksen tarkoituksena on kehittää lasten ja nuorten palliatiivista hoitoa. Lasten ja nuorten palliatiivinen hoito on aina erityistason hoitoa, josta yliopistosairaaloiden lastenklinikoilla on vastuu. Valtionavustuksen tarkoituksena on myös kehittää lasten ja nuorten kotisairaalapalveluja yhdessä aikuispuolen toimijoiden kanssa ja ottaa huomioon koko perhe vielä lapsen kuoleman jälkeen.

- 5) Digitaalisten palvelujen kehittäminen kotisairaalassa ja palliatiivisen hoidon vastaanotoilla. Valtionavustuksen tarkoituksena on kehittää kotisairaalan ja palliatiivisen vastaanotto toiminnan resurssien käyttöä säästäviä virtuaalisia vaihtoehtoja, kuten digitaalista yhteydenpitoa (seuranta ja konsultaatiot)

Hankkeen tavoitteet ja toimenpidesuunnitelmat ovat hankehaun mukaisia. Palliatiivisen hoidon kehittäminen alueella on tarpeellista ja hankehakemus on hyvä. Hankkeen tavoitteet on kuvattu yksityiskohtaisesti ja selkeästi. Hankkeessa on mukana laaja joukko toimijoita, ja myös ikäihmisten toimijat mainittu osahankkeissa. Hankkeen hallinnointiin on panostettu, ja hankkeen toimenpiteet on kuvattu yksityiskohtaisesti, joskin arvioinnista ja seurannasta on niukasti tietoa. Hankesuunnitelma on toteuttamiskelpoinen. Hankkeen vaikutuksina kattava kotiin tuotettavien palliatiivisten palveluiden malli, sisältäen kotihoidon ja asumispalvelut, toteutuu koko KYS erityisvastuualueella (erva). KYS:ssä toimii lasten ja nuorten palliatiivisen hoidon työryhmä tukien koko KYS ervaa ja alueelle on rakennettu lasten ja nuorten palveluketju. Ammattilaisten palliatiivisen hoidon ja saattohoidon osaaminen on vahvistunut ja systemaattinen palliatiivisen hoidon jatkokoulutus on toimiva. Digitaaliset välineet ovat aktiivisessa käytössä.

Hakemus täyttää Palliatiivisen hoidon palvelujen tuottaminen ja laadun parantaminen –ohjelman valtionavustushankkeelle asetetut arviointikriteerit.

Hakemuksen arviointi on tehty sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023. Tämän avustuspäätöksen mukaisella hankehallinnoijalla ja osatoteuttajilla ei enää 1.1.2023 lukien ole järjestämisvastuuta hankkeen kohteena olevista palveluista. Näiden toimijoiden ei ole perusteltua jatkaa hanketoimia enää vuonna 2023, vaan avustus on perusteltua siirtää hyvinvointialueiden käyttöön. Avustuksen siirtäminen hyvinvointialueiden käyttöön edellyttää hyvinvointialueiden suostumusta. Hankehallinnoija voi hakea avustuksen siirtoa, kun kunkin asianomaisen hyvinvointialueen aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Avustus myönnetään hakuilmoituksen mukaisesti täysimääräisenä. Avustuksella katetaan kustannuksia liittyen elämän loppuvaiheen hoidon saattamiseksi STM:n suosituksen (2019:68) mukaisesti kaikissa ikäryhmissä ja tasavertaisesti. Toiminnan merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tuloksellisuus huomioiden on perusteltua ja välttämätöntä, että kustannukset korvataan niiden täyteen määrään asti. Koska kyseessä oleviin palveluihin liittyvä järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille, ei sairaanhoitopiireillä olisi käytännössä mahdollisuutta osallistua hankkeisiin, jos avustusta ei myönnettäisi täysimääräisenä. Myönnettävä avustus täyttää valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset.

VALTIONAVUSTUKSEN EHDOT

Tähän valtionavustuspäätökseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), minkä lisäksi on noudatettava seuraavia ehtoja:

Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustus maksetaan hankkeen hallinnoijalle toteutuneiden kustannusten perusteella vuosittain kahdessa erässä. Valtionavustuksen maksamiseen voi hakea myös ennakkoa. Avustuksen maksua tulee hakea maksatushakemuksella erikseen jaksoilta 1.1. – 30.6. ja 1.7. – 31.12. Maksatus tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriössä. Maksatushakemus liitettävien toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi kahden kuukauden kuluessa maksatusjakson päättymisestä. Maksatushakemuksessa tulee viitata tämän päätöksen asianumeroon.

Tästä poiketen raportointijakson maksatushakemus toimitetaan viimeistään 30.6.2024.

Hankkeen päättymiseen on varauduttava riittävän ajoissa. Hankkeen toiminnot on suunniteltava siten, että hankehallinnoija ehtii tehdä viimeisen maksatushakemuksen määräajassa.

Maksatushakemuksen liitteenä toimitetaan

- ote kirjanpidon pääkirjasta
- hankkeen tuloslaskelma
- talouden toteuma -lomake
- henkilöstökuluserelvitys eli yhteenveto maksatusjaksolla maksetuista palkoista, sekä
- pääkirjanavain eli tarkempi selvitys palvelujen ostoista ja muista hankinnoista ja niiden kilpailutuksesta.

Ohjeet ja lomakkeet maksatushakemuksen tekemiseksi löytyvät osoitteesta https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet .

Maksatushakemusta tehtäessä tulee ottaa huomioon, mitä tässä päätöksessä ja sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ohjeissa on todettu valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarvittaessa pyytää maksatuksiin liittyviä lisäselvityksiä.

Jos on epäselvää, onko kustannus valtionavustukseen oikeuttava kustannus, hanketoimijan tulee ottaa etukäteen yhteyttä sosiaali- ja terveysministeriöön.

Sosiaali- ja terveysministeriön tiliöintitiedot

Avustus kohdennetaan STM:n kirjanpidossa myöntöpäätösperusteisesti. Kirjauksessa käytetään seuraavia tiliöintitietoja: vuoden 2020 osalta LKP 82010000/ TA-tili 4.20.33.03.63./ TY 5500830100 (debet), sekä LKP 26270008/ Seuko 2 550VA008 (kredit), ja vuoden 2021 osalta LKP 82010000/ TA-tili 33.03.63./ TY 5500830100 (debet), sekä LKP 26270008/ Seuko 2 550VA009 (kredit).

Maksatuksessa vähennetään avustusvelkaa ja maksatukset kirjataan käyttämällä seuraavia tiliöintitietoja: vuoden 2020 rahan osalta: LKP-tili 26270008/ TY 5500830100/seuko2 550VA008 ja vuoden 2021 osalta LKP-tili 26270008/ TY 5500830100/seuko2 550VA009. Maksut suoritetaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ilmoittamalle pankkitilille. Kun kaikki maksatushakemukset on käsitelty, mahdollinen jäljellä oleva avustusvelka kirjataan pois STM:n kirjanpidosta muistiolla.

Hyväksyttävät kustannukset

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun talousarvioon sisällytettyjä kustannuseriä ei ole hyväksytty sellaisenaan tällä päätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan erikseen maksatushakemuksen yhteydessä.

Valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:

- 1) hankkeen hallinnointikustannukset;
- 2) hankkeen henkilöstökustannukset;
- 3) matkakustannukset;
- 4) toimitilojen vuokrat;
- 5) välittömästi hankkeen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut;
- 6) ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen ja tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset;

7) muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset.

Välittömästi valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta syntyvät tuotot vähennetään valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Hanketoimijoiden muun toiminnan tuotot eivät vaikuta avustuksen määrään.

Hallinnointikustannukset

Hankkeen hallinnointikustannukset voivat olla hankkeelle kohdennettuja yleiskustannuksia. Hallinnointikustannukset tulee pystyä osoittamaan kohdentamisperusteet (jakoperusteet) sisältävällä laskelmalla.

Henkilöstökustannukset

Hyväksyttäväksi kustannuksiksi katsotaan avustettavaa hanketta varten palkatuista henkilöistä aiheutuvat henkilöstökustannukset. Hankkeen henkilöstökustannuksiksi katsotaan myös hanketoimijoiden muiden työntekijöiden kustannuksia siltä osin kuin työpanos on kohdistunut hankkeelle. Hanketoimijoiden tulee osoittaa luotettavasti työajanseurannan avulla työpanoksen kohdistuminen välittömästi avustettavaan toimintaan.

Avustettavassa toiminnassa työskentelevän henkilöstön työsuhde-etuudet (esim. työterveyshuolto, lomarahat, loma-ajan palkat) ovat hyväksyttäviä kustannuksia siltä osin kuin ne ovat määrältään kohtuullisia ja vastaavat kyseisen organisaation muun vastaavissa tehtävissä toimivan henkilöstön työsuhde-etuuksia.

Työntekijöiden irtisanomistilanteissa avustuksella voi kattaa ainoastaan palkkakuluja, joita vastaan on työntekovelvoite, eli joita vastaan tehdään todellisia työsuoritteita avustetulle toiminnalle.

Matkakustannukset

Valtionavustukseen oikeuttavia kotimaan matkakustannuksia ovat hankkeen työntekijöiden, asiantuntijapalveluiden tarjoajien, kuten kouluttajien, sekä hankkeen mahdollisen ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkakulut. Matkakulujen tulee olennaisesti liittyä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseen. Matkustuksessa tulee noudattaa toimialojen yleistä matkustussääntöä (esim. KVTES) ja työnantajan ohjeistusta.

Ulkomaanmatkan kulujen hyväksymisen edellytyksenä on, että matkaan on haettu ennakkoon lupa sosiaali- ja terveysministeriöstä. Samoin on etukäteen hankittava hyväksyminen ulkomailta hankittavan koulutuksen kustannuksiin. Ulkomaanmatkojen kulut voidaan hyväksyä ainoastaan erityisellä perusteella ja tällöinkin hyväksytään pääsääntöisesti vain hankkeen yhden tai kahden työntekijän matkakulut.

Toimitilakustannukset

Avustettavasta toiminnasta johtuvat tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset vuokratulot ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Mikäli avustettu toiminta tapahtuu hanketoimijoiden omistamissa tiloissa, toimitilakuluksi hyväksytään vain tiloista maksettava hoitovastike sekä toimitilojen käyttö- ja ylläpitokuluja, elleivät ne jo sisälly edellä mainittuun hoitovastikkeeseen. Korjaus- ja rahoitusvastikekuluja ei voida kattaa avustuksella.

Irtaimen omaisuuden kustannukset

Valtionavustuksella toteutettavat irtaimen omaisuuden hankinnat tulee toteuttaa viimeistään avustuksen käyttöajan puolivälissä. Myöhemmin tehdyt hankinnat katsotaan hyväksyttäväksi kustannuksiksi vain, mikäli ne ovat välttämättömiä ja mikäli sosiaali- ja terveysministeriö on etukäteen ilmoittanut hyväksyvänsä ne. Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi hyväksytään ilman eri selvitystä hankkeen työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön tulevat työvälineet, kuten tietokone ja matkapuhelin sekä niiden käytöstä aiheutuvat kustannukset.

Muut kustannukset

Kokous-, tarjoilu- ja edustuskulut

Kohtuullisina kokous-, tarjoilu- ja edustuskuluina hyväksytään sellaiset kustannukset, jotka ovat perusteltuja tavanomaisen vieraanvaraisuuden tai huomaavaisuuden osoittamiseksi.

Arvonlisävero

Arvonlisäverokustannuksina hyväksytään vain ne maksetut arvonlisäverot, jotka jäävät toiminnan lopullisiksi kustannuksiksi ja joista hanketoimija ei saa palautusta.

Hankkeen raportoinnin kustannukset

Hankkeen raportoinnista ja avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä aiheutuvat kustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia. 31.12.2023 jälkeen syntyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä vain, mikäli ne liittyvät välittömästi hankkeen raportointiin, kuten loppuraportin viimeistelytyön sekä hanketta koskevan tilintarkastajan lausunnon kustannukset.

Kustannukset, joita ei hyväksytä

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- poistot ja laskennalliset erät kuten laskennalliset vuokrat ja varaukset (pois lukien lomapalkkavaraukset). Laskennalliset kulut eivät perustu toteutuneisiin kuluihin eikä niihin liity rahavirtaa (esim. avustuksen saajan omistamasta tilasta ei voi jyvittää laskennallista vuokraa hankkeen kuluiksi).
- lainojen lyhennykset, rahoituskulut tai korot
- ei-lakisääteiset lisäeläkkeet tai tulospalkkiot
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- oikeudenkäyntikulut tai oikeuden langettamat korvaukset sekä muut rangaistusluonteiset maksut, kuten takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- tilojen rakentamisesta, laajentamisesta tai perusparannuksesta aiheutuvat kustannukset
- ahkeruusraha tai siihen rinnastettava korvaus (työtoimintaraha tai työosuusraha)
- irtisanomiskorvaukset ja maksetut palkat ilman työntekovelvoitetta (esimerkiksi irtisanomistilanteessa)
- rahana tai siihen verrattavana suorituksena annetut lahjat
- muun toiminnan kustannukset tai alijäämät
- sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 5§:ssä tai terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitetusta kunnan tai muun työnantajan lakisääteisestä täydennyskoulutusvelvoitteesta aiheutuvat työnhajauskustannukset ja koulutuskustannukset.

Avustuksen käyttöä koskeva sopimus

Avustusta saa käyttää muun kuin hankehallinnoijan toiminnan tai hankkeen avustamiseen vain päätöksessä todetulla tavalla. Hankehallinnoijan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista kunkin osatoteuttajan kanssa. Sopimuksen tulee sisältää tieto siirrettävän avustuksen määrästä sekä ehto osatoteuttajien velvollisuudesta antaa hankehallinnoijan osoittaman tilintarkastajan käyttöön tilintarkastajan lausunnon laatimiseksi tarvittava aineisto sitä pyydettyä veloitusetta. Muut sopimuksen ehdot on määritelty päätöksen liitteenä olevassa avustuksen siirtosopimuksen malliasiakirjassa.

Hankehallinnoija on vastuussa avustuksen oikeasta käytöstä koko avustettavan hankekokonaisuuden osalta. Hankehallinnoija sitoutuu toimittamaan osatoteuttajalle valtionapupäätöksen ehtoineen, sekä muut tarvittavat avustuksen käyttöä koskevat ohjeistukset.

Valtionavustuksella hankittu omaisuus

Valtionavustuksella hankittua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen. Omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle valtionavustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikana. Tällä päätöksellä omaisuuden käyttöajaksi määrätään kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Omaisuus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle julkisen hallinnon toimijalle, joka tuottaa avustettavaan toimintaan liittyvää palvelua, esimerkiksi uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta.

Hankintalain mukainen kilpailuttaminen

Hanketoimijoiden tulee noudattaa hankintalainsäädäntöä (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016). Valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton toimija on hankintalain tarkoittama hankintayksikkö ja velvollinen kilpailuttamaan hankintansa hankintalain mukaisesti, jos se täyttää hankintalaissa määritellyt julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit tai saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta.

Pienhankinnat

Kaikki hankinnat tulee tehdä kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Vaikka hankinta ei kuuluisi julkisista hankinnoista annetun lain soveltamisalaan, kaikki vähäistä suuremmat hankinnat avustettavaan toimintaan (hankinnan arvo 20 000 euroa + alv tai enemmän) on toteutettava pyytämällä tarjouksia useammalta kuin yhdeltä tavarantoimittajilta. Jos hankintakokonaisuus toteutetaan erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankinnan kokonaisarvoa laskettaessa.

Jos hankinta tehdään esimerkiksi sen luonteesta johtuen tekemään ilman vertailtavia tarjouksia, edellytetään perusteluita valitun toimintatavan osalta.

Tarjouspyyntöihin ja tarjouksiin liittyvät asiakirjat on säilytettävä huolellisesti osana hallinto- ja kirjanpitoaineistoa ja ne tulee toimittaa pyydettyä ministeriölle.

Jos hanketoimija tuottaa tarvitsemansa palvelun tai tavarantoimittajan itse, hyväksyttävänä kuluina huomioidaan vain palvelun tai tavarantoimittajan todelliset tuotantokustannukset ilman katetta.

Avustuksen saajan tulee toiminnassaan edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, sekä noudattaa tasa-arvolaisia (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986) ja yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014) säädettyjä työnantajavelvoitteita.

Työajanseurannan järjestäminen

Avustuksella katettavaksi esitettävien henkilöstökustannusten on perustuttava todelliseen työskentelyyn avustetussa toiminnassa. Jos avustettuun toimintaan osallistuva työntekijä työskentelee myös hanketoimijan muussa toiminnassa, tulee tämän työajan käyttö todentaa pitämällä työtehtävien suorittamisesta seurantaa.

Työajanseuranta voidaan toteuttaa eri tavoin, mutta sen tulee olla tuntiperusteista ja jatkuvaa. Työajanseurantatiedot tulee dokumentoida luotettavasti. Sekä työntekijä että esimies allekirjoittavat (kuittaavat) työaikaseurannan. Työajanseurantatiedot on esitettävä pyydettyä.

Jos avustettavan toiminnan työtehtäviin palkatut työntekijät työskentelevät täysimääräisesti vain tämän päätöksen mukaisessa avustetussa toiminnassa, riittää, että hanketoimija huolehtii vain työaikalain mukaisesta työaikakirjanpidosta. Ministeriö ei tällöin edellytä erillistä työajan käytön seurantaa.

Avustettavalle toiminnalle kirjatut osuudet henkilöstökuluista tulee täsmäyttää työajan seurannan mukaisesti toteutuneisiin työtunteihin. Täsmäytys ja mahdolliset oikaisut kirjanpitoon tulee tehdä viimeistään tilinpäätösvaiheessa. Tällaiset oikaisut voivat kohdistua palkkakuluihin, palkan lakisääteisiin sivukuluihin ja vapaaehtoihin henkilöstökuluihin. Myös sairauspoissaolojen, loma-ajan palkkojen ja lomarahojen kustannukset tulee kohdistaa eri kustannuspaikoille toteutuneiden työtuntien suhteessa.

Muut ehdot

Hankehallinnoija tukeutuu kehitettävissä toimintaprosesseissa ja tietojärjestelmäratkaisuisia valtakunnallisiin toimintamalleihin ja tietojärjestelmäpalveluihin. Hankkeessa toteutettavan kehitystyön on oltava lainsäädännön, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen määräysten ja ohjeiden sekä valtakunnallisen SOTE kokonaisarkkitehtuurin linjausten mukaista. Valtionavustuksen myöntäjä voi tarvittaessa arvioida hankkeen arkkitehtuurinmukaisuutta. Ennen digitaalisen palvelun kehittämistä hankehallinnoijan tulee antaa riittävä selvitys palvelujen ylläpidon järjestämisestä ja rahoittamisesta hankerahoituksen päätyttyä. Digitaaliset palvelut tulee kuvata digi- ja väestöviraston (DVV) ylläpitämään palvelutietovarantoon (PTO). Palveluiden kehittämisessä tukeudutaan Suomi.fi -palveluihin.

Hankkeen on edistettävä hankkeen tuotosten integroitumista osaksi toimintoja siten, että saavutettuja uusia toimintoja ja toimintamalleja voidaan jatkaa myös hankkeen päätyttyä. Integroitumissuunnitelmaa ja -toteutusta tulee raportoida hankkeen aikana.

Hankeaineiston säilyttäminen

Kaikkien hanketoimijoiden tulee säilyttää hankkeeseen liittyvä kirjanpito sekä muu aineisto siten, että valtionavustuksen käytön valvonta on mahdollista myös hankkeen päättymisen jälkeen. Valtionavustuslain (688/2001) 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionavustus tai sen osa raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut valtionavustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Hallinnoija huolehtii siitä, että hankkeen aineisto säilytetään kymmenen vuoden ajan avustuksen viimeisen erän maksamisen jälkeen.

Kirjanpito

Hanketoimijoiden on järjestettävä kirjanpitonsa kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla ja siten, että avustuksen käyttöä voidaan kirjanpidosta luotettavasti seurata. Hankkeen kirjanpidon tulee olla selkeästi kunkin hanketoimijan muusta kirjanpidosta erikseen raportoitavissa. Kirjanpidon tilit ja vientiselitteet tulee nimetä huolellisesti siten, että ne ovat riittävän informatiivisia oikeiden tietojen antamiseksi avustuksen käytöstä.

Hanketoimijoiden on järjestettävä tilintarkastus tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetyllä tavalla.

Hankeraportointi

Hankkeen etenemisestä tulee raportoida valtionhallinnon hankesalkkuun (hankesalkku.dvv.fi). Sosiaali- ja terveysministeriö ohjeistaa hankeraportoinnista vielä hankkeen edetessä.

Muutoksista ilmoittaminen hankkeen aikana

Hankeavustus kohdentuu kehittämistyöhön, jossa voi ja tulee kiinnittää huomiota ajankohtaiseen tilanteeseen ja muutoksiin hankkeen toimintaympäristössä (esim. Covid-19-kriisin jälkihoito). Jos hankkeen sisältöön tai talousarvioon on tarpeen tehdä muutoksia avustuspäätöksen jälkeen, on avustuksen saajan oltava etukäteen yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön. Ministeriö arvioi annettujen tietojen pohjalta muutospäätöksen tarvetta. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Avustuksen käyttöä koskeva selvitys

Hankkeen päätyttyä hankehallinnoijan on tehtävä selvitys hankkeesta, sen etenemisestä ja toteuttamisesta, tuotoista sekä kustannuksista. Hankehallinnoija kokoaa yhden selvityksen kaikkien osatoteuttajien osalta. Valtionavustusselvitys tehdään sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilta löytyvälle lomakkeelle.

Selvitykseen liitetään:

- selvitys hankkeen lopullisista kustannuksista yhteensä sekä kunkin toteuttajan osalta erikseen;
- lopulliset pääkirjan otteet ja tuloslaskelmat koskien hankkeen koko toteutusaikaa erikseen kaikilta toteuttajilta;
- yli 200 000 euroa avustusta käyttäneiden hankkeiden osalta lisäksi auktorisoidun tilintarkastajan lausunto siitä, että avustus on käytetty päätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Hankehallinnoija valitsee tilintarkastajan, joka laatii yhteisen lausunnon kaikkien hanketoimijoiden osalta.

Lisäksi hankesalkkuun laaditaan tiivis raportti hankkeen toteutumisesta. Sen tulee sisältää kuvaus hankkeen keskeisistä tuloksista sekä havaituista hyvistä toimintakäytännöistä. Tarkempi ohjeistus annetaan myöhemmin.

Selvitys on annettava mahdollisimman pian hankkeen päättymisen jälkeen ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä. Selvitys valtionavustuksen käytöstä toimitetaan sosiaali- ja terveysministeriön osoitteella kirjaamo.stm@gov.fi.

Valtionapuviranomaisen valvontaoikeus

Hankehallinnoijan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot sekä osallistuttava kutsuttaessa valtionapuviranomaisen järjestämiin hankkeen toteuttamista, seurantaa ja arviointia koskeviin tilaisuuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia tämän päätöksen mukaiseen toimintaan sekä toiminnan talouteen kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada veloituksetta haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Hanketoimijat ovat velvollisia avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus.

Maksatuksen keskeytys ja valtionavustuksen takaisinperintä

Jos avustusta on käytetty muuhun kuin avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai avustuspäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia ei ole noudatettu, voi ministeriö päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi.

Ministeriöllä on velvollisuus avustuksen takaisinperintään, jos avustusta on käytetty olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai jos avustuksen saaja on antanut ministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon sellaisesta seikasta, joka on olennaisesti vaikuttanut avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut sellaisen seikan.

Velvollisuus takaisinperintään syntyy myös, jos avustuksen saaja on olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

Ennen takaisinperintään ryhtymistä, tai sen aikana, on ministeriöllä oikeus asettaa avustus maksukieltoon, jos on perusteltu aihe epäillä, että sitä ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Maksukielto voidaan asettaa myös, jos on perusteltu aihe epäillä, että avustuksen saaja ei ole antanut avustuksen maksamista tai valvomista varten oikeita tai riittäviä tietoja.

Avustuksen saajan on maksettava takaisin perittävälle määrälle avustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään ministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Yhteyshenkilöt ja lisätietojen antaja

Hankehallinnoijan yhteyshenkilönä toimii Kristiina Tyynelä-Korhonen, etunimi.sukunimi(at)kuh.fi, puh. 044 717 4876.

Sisällöllisistä kysymyksistä vastaavana yhteyshenkilönä sosiaali- ja terveysministeriössä toimii Tuula Kiesepää, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, puh. 0295 163 745. Valtionavustuspäätöstä koskevissa asioissa yhteyshenkilö on Eero Tanhuanpää, etunimi.sukunimi(at)gov.fi, puh. 0295 163 112. STM:n yhteyshenkilöt antavat tarvittaessa tätä päätöstä koskevia lisätietoja.

Maksatukseen liittyvissä kysymyksissä sosiaali- ja terveysministeriöön voi ottaa yhteyttä sähköpostitse nelikontalousasiat.stm@gov.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtionavustuslaki (688/2001)

Valtion talousarvio vuodelle 2020 (1546/2019 vp) ja siinä asetettu määräraha

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön päätökseen saa valtionavustuslain 34 §:n mukaan vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Ylilääkäri

Tuula Kiesepää

Liitteet Oikaisuvaatimusosoitus
Sopimus avustuksen siirrosta

Jakelu Hankehallinnoija ja päätöksessä mainitut

Tiedoksi YPA valtionavustukset
STM APO/OHO/TUTO/YTO Talousasiat
Teija Hammar, THL
Pirita Forsius, THL

